

21.12.2018

Kumppanikoodin käyttäminen kirjanpidossa

Saatteeksi

Valtion tilinpäätösmenettelyissä siirrytään vaiheittain soveltamaan yleisiä konsernilaskennan käytäntöjä. Näin tehdään siksi, että saataisiin nykyistä täydellisempi kuva talousarvionalouden muodostamasta kokonaisuudesta. Samalla luodaan edellytykset myöhemmin toteutettaviin, nykyisin laadittavia laskelmia laajempiin konsernilaskelmiin.

Ensi vaiheessa laajennetaan sisäisten erien eliminointia nykyisestä laajuudesta. Käytännössä tämä tarkoittaa eliminointien laajenemista myös saataisiin ja velkoihin ja kumppanikoodin hyödyntämistä sisäisten erien tunnistamisessa ja eliminoinnissa. Muutokseen valmistaudutaan jo vuonna 2019 ja valtion tilinpäätösmenttely muuttuu vuoden 2020 tilinpäätöksestä lähtien. Tämän ohjeen tarkoitus on varmistaa, että siirtyminen uuteen menettelytapaan tapahtuu mahdollisimman helposti ja muutokselle taataan riittävä aika.

Talousarvionalous on yksi kirjanpitovelvollinen, joka jakaantuu kirjanpitoyksiköiksi. **Kirjanpitoyksiköiden välille syntyy kirjanpito tapahtumia ja näiden sisäisten liiketapahtumien vaikutuksia ei saisi periaatteessa sisältyä talousarvionaloudesta laadittavaan tilinpäätökseen.** Liiketapahtumista syntyvät sisäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat eliminoidaan valtion tilinpäätöksessä talousarvioasetuksen 67 §:n nojalla: ”Virastojen ja laitosten välisten tuottojen ja kulujen sekä keskinäisten saamisten ja velkojen vaikutukset eliminoidaan ottaen huomioon asian olennaisuus. Valtiovarainministeriö antaa tarvittaessa tarkempia määräyksiä.”

Valtiovarainministeriön nykyinen määräys eliminointien suorittamiseksi perustuu ns. tähtitili -menettelyyn. Jatkossa eliminoinnit tehdään kumppanikoodikirjausten perusteella, käyttäen hyväksi Kieku-järjestelmän konsernilaskentamaisuuksia.

Kumppanikoodi-seurantakohde ja sen käyttö

Kiekun seurantakohdemallissa on käytettävissä kumppani-seurantakohde, joka on alun perin tarkoitettu sisäisten erien tunnistamiseen ja eliminointeihin. Uudistuksen myötä kumppanikoodi otetaan sisäisten erien eliminointien käyttöön. **Jatkossa kumppanikoodia saa käyttää vain, kun tehdään sisäisiä eriä sisältävä kirjaus.** Jos kirjanpitoyksiköillä on tarvetta käyttää kumppanikoodia muuhun, tulee se ensisijaisesti ratkaista muilla seurantakohteilla / raportointimahdollisuuksilla.

Vaikka kumppanikoodimerkintä tehdään jatkossa vain sisäisiä eri sisältävälle kirjaukselle, järjestelmäteknisistä syistä kumppanikoodi muodostuu Kiekuun myös joillekin muille kuin eliminoitaville tapahtumille, joissa ”osallisena” on kumppani.

21.12.2018

Kumppanikoodimerkinnän lisäksi eliminoinnit perustuvat erikseen määritellyille liikekirjanpidon tileille tehtyihin kirjauksiin. Liikekirjanpidon tilit luokitellaan sisälön mukaan ulkoisiin tileihin, sisäisiin tileihin ja sekatileihin. Ulkoisten tilien kanssa ei käytetä kumppanikoodia, sisäisten tilien kanssa käytetään kumppanikoodia ja sekatileille kirjataan tapahtumat sekä kumppanien että muiden toimijoiden kanssa. Sekatilillä käytetään kumppanikoodia sisäisten tapahtumien osalta, mutta ulkoisten tapahtumien osalta kumppanikoodia ei käytetä. Sekatileillä olevat sisäiset tapahtumat huomioidaan eliminoinneissa kumppanikoodiin perusteella.

Liikekirjanpidon tilikartan tilit vuodesta 2020 alkaen määritellään hyvin pitkälti joko ulkoisiksi tai sisäisiksi, sekatilejä jää käyttöön vähän. Vuonna 2019 toimitaan vielä pitkälti nykyisellä tilikartalla ja valtaosa käytettävistä tileistä on sekatilejä. Nykyisen tilikartan puitteissa voidaan kuitenkin jo määritellä joukko tilejä, joille tehtävissä kirjauksissa ei tule käyttää kumppanikoodia.

Kumppanikoodia ei tule käyttää seuraavilla liikekirjanpidon tileillä:

- Kansallisomaisuuden tilit 10000-10990
- Käyttöomaisuuden ja muiden pitkäaikaisten sijoitusten tilit 11000-11490, 12000-12890, 13000-13220, 13400-13910
- Arvostuserät 14000-14090
- Vaihto-omaisuuden tilit 15000-15900
- Pitkäaikaiset saamiset 16000-16900
- Euromääräiset lainasaamiset 17100-17140
- Valuuttamääräiset lainasaamiset 17200-17210
- Ennakkomaksut 17900-17990
- Rahoitusomaisuusarvopaperit ja muut lyhytaikaiset sijoitukset 18000-18910
- Rahaliikkeen tilit 19000-19520, 19930-19940, 19960-19970
- Oman pääoman tilit 20000-20820, 20900, 21020-21030, 21280
- Varaukset 22000-22010
- Arvostuserät 23000-23190
- Pitkäaikaisen vieraan pääoman tilit 24000-24190, 24700-24990
- Lyhytaikaisen vieraan pääoman tilit 25200-25280, 25300-25500, 25800-25810, 25900-25910, 25940, 25960-25990, 26000-26090, 26280
- 3-alkuiset tuottotilit lukuun ottamatta ns. tähtitilejä ja tiliä 39810 Eläkemaksutuotot valtion virastoilta ja laitoksilta
- 40900 Aine-, tarvike- ja tavaravarastojen lisäys (-) tai vähennys (+)
- Pääsääntöisesti tiliryhmä 41. Henkilöstökulut
- 45000 Päivärahat, 45010 Kilometrikorvaukset, 45100 Muut kustannusten korvaukset
- 45700 Kiinteistöverot, 45710 Tulo- ja varallisuusvero
- 46000 Valmisteverastojen lisäys (-) tai vähennys (+)
- 47000 Valmistus omaan käyttöön
- Tiliryhmässä 48. Poistot
- Tililuokassa 5. Rahoitustuotot ja -kulut lukuun ottamatta tilejä 50080 Korkotuotot euromääräisistä saamisista talousarviotaloudelta, *50920

21.12.2018

Rahoitustuotot valtion virastoilta ja laitoksilta, 51000 Korot euromääräisistä veloista ja 51080 Korkokulut euromääräisistä veloista rahastotaloudelle

- Tilillä 70000 Vapaaehtoisten varausten lisäys (-) tai vähennys (+)
- Tililuokassa 9. Tuotot ja kulut veroista ja pakollisista maksuista lukuun ottamatta tiliä 90150 Muut välillisten verojen luonteiset maksut ja 90190 Muut veronluonteiset maksut

Kiekuun on tarkoitus toteuttaa kaikille kirjanpitoyksiköille ja rahastoille yhteisiä validointisääntöjä ohjaamaan tileille tehtäviä kirjauksia tilin luokittelun mukaisesti (kumppanikoodi joko pakollinen, valinnainen tai kielletty).

Poikkeustilanteet

Kirjanpitoyksikön oman kumppanikoodin käyttö on sallittua kumppanikoodia vaativien tilien yhteydessä ns. itselaskutustilanteissa ja silloin kun kyseessä on monivirastoinen kirjanpitoyksikkö ja maksullinen toiminta.

Jos käyttöomaisuuden tai vaihto-omaisuuden myynnin yhteydessä syntyy sisäistä (aktivoitavaa) katetta, on myyjän oltava yhteydessä Valtiokonttoriin asian ratkaisemiseksi.

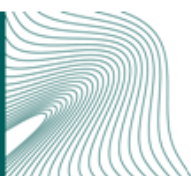
Eteneminen

Vuonna 2019 valmistaudutaan vuonna 2020 muuttuvaan eliminointimenettelyyn. Vuonna 2019 on pääosin käytössä nykyinen tilikartta ja ns. tähtitilit nykyisessä laajuudessa. Vuoden 2019 kirjauksissa tulee huomioida, että kumppanikoodia saa käyttää vain sisäisissä erissä. Kirjanpitoyksiköiden, rahastojen ja Palkeiden tulee tehdä tarvittavat muutokset kirjauksia tuottaviin järjestelmiin ja rekistereihin.

Valtiokonttori antaa vuoden 2019 aikana tilimääräykset vuoden 2020 liikekirjanpidon tileistä. Valtiokonttori myös tulee myös ohjeistamaan asiasta lisää sekä päivittämään käsikirjaa asian osalta vuonna 2019.

Vuonna 2019 korjataan / täydennetään olemassa olevia kumppanikoodillisia kirjanpidon kirjauksia tarvittavilta osin siten, että vuoden 2020 avaava valtion tase saadaan muodostettua uusien periaatteiden mukaan, ja että vuoden 2020 tilinpäätöksessä tarvittavat edellisen vuoden vertailutiedot on mahdollista tuottaa. Palkeet tekee korjaukset / täydennykset keskitetysti. Samoin Palkeet huolehtii tarvittavista muutoksista yhteisten järjestelmien osalta, esimerkiksi validointisäännöt ja rekisterit. Palkeet tulee tiedottamaan järjestelmämuutoksista vuoden 2019 aikana.

Valtiokonttori ja Palkeet tekevät vuoden 2019 aikana kokeiluluontoisesti sisäisten erien täsmäytyksiä ja antavat palautetta täsmäytyksissä tehdyistä havainnoista. Näillä varmistetaan, että suunniteltu menettelytapa tuottaa oikeanlaiset tiedot eliminoitujen laskelmien tuottamiseksi.

21.12.2018

Vuoden 2020 alusta on voimassa uusi liikekirjanpidon tilikartta, jossa on erikseen tilit sisäisille ja ulkoisille kirjauksille. Valtion raportoinnissa ja tilinpäätöksissä noudatetaan uusia sisäisten erien täsmäytys- ja eliminointimenetelmiä.

Tämän kirjeen liitteenä on lista kirjanpitoyksiköistä ja talousarvion ulkopuolella olevista valtion rahastoista sekä niiden kumppanikoodit vuoden 2019 alun tilanteen mukaisena.

Lisätiedot:

Lisätietoja tähän ohjeeseen liittyvissä asioista saa Valtiokonttorin Talous ja henkilöstö -toimialalta puh. 0295 50 2000 tai sähköpostitse osoitteesta ho.las-kentatoimi (at) valtiokonttori.fi

Toimialajohtaja

Lasse Skog

Apulaisjohtaja

Tanja Wistbacka

Jakelu

Kirjanpitoyksiköt
Talousarvion ulkopuolella olevat valtion rahastot
Valtiontalouden tarkastusvirasto
Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus